

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026

Probă scrisă
PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 2

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A.

- a. câte 2 puncte pentru precizarea semnificației fiecăruia dintre cele două concepte (de exemplu, *deficiență mintală* – reducerea semnificativă a capacităților psihice, care determină o serie de dereglări ale reacțiilor și mecanismelor de adaptare ale individului la condițiile în permanență schimbare ale mediului înconjurător și la standardele de conviețuire socială dintr-un anumit areal cultural, ceea ce plasează individul într-o situație de incapacitate și inferioritate, exprimată printr-o stare de handicap în raport cu ceilalți membri ai comunității din care face parte; *comportament adaptativ* – gradul în care un individ atinge standardele independenței personale și responsabilității sociale în raport cu vârsta și normele grupului social de care aparține)

2x2p=4 puncte

- b. prezentarea cerută: prezentare adecvată care surprinde dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea socio-emoțională și dezvoltarea comportamentală care influențează global întreaga personalitate la copiii/elevii cu dizabilitate intelectuală – 6p/ prezentare incompletă, care surprinde doar parțial particularitățile cerute la copiii/elevii cu dizabilitate intelectuală – 3p

6 puncte

Notă: În cazul în care în prezentarea cerută se abordează doar un tip de dezvoltare, în contextul cerut, se acordă câte 2 puncte.

- c. câte 1 punct pentru menționarea oricăror trei particularități ale comportamentului adaptativ la copiii/elevii cu dizabilitate intelectuală (de exemplu, *limitările semnificative la nivelul comportamentului adaptativ care definesc în mod operațional acest tip de dizabilitate; limitările semnificative la nivelul abilităților conceptuale, sociale și practice; dificultatea semnificativă în generalizarea și transferul spontan al acestor abilități în contexte și medii noi*)

3x1p=3 puncte

- d. explicarea succintă a rolului activităților de stimulare cognitivă în procesul recuperator (explicația trebuie să surprindă semnificația stimulării cognitive, ca proces complex de echilibrare mintală și faptul că, la copiii/elevii cu dizabilitate intelectuală, comportamentul cognitiv se caracterizează printr-un fenomen general de perturbare a organizării cunoașterii; activitățile de stimulare cognitivă în procesul recuperator se constituie din acțiuni și programe compensatorii);

3 puncte

- e. câte 2 puncte pentru specificarea oricăror două obiective generale cuprinse în structura programului de formare a autonomiei personale (de exemplu, *formarea și dezvoltarea abilităților sociale care să conducă la un grad înalt de maturitate psihosocială; formarea și dezvoltarea competențelor psihomotrice și de manualitate care să consolideze autonomia personală*)

2x2p=4 puncte

- f. câte 3 puncte pentru exemplificarea oricăror două forme de joc, ca tipuri de învățare pentru copiii/elevii cu dizabilitate intelectuală (de exemplu, *jocul explorator-manipulativ* care are la bază explorarea prin manipulare a obiectelor lumii înconjurătoare; *jocul reprezentativ* utilizat în momentul când obiectele deja cunoscute pot substitui alte obiecte care lipsesc)

2x3p=6 puncte

Notă: În cazul în care sunt precizate doar formele de joc, fără exemplificare, se acordă câte 1 punct.

- g. formularea punctului de vedere personal cerut: formulare adecvată (de exemplu, *Adaptarea intervenției educațional-terapeutice la particularitățile psiho-individuale ale elevilor cu dizabilitate intelectuală este considerată o necesitate fundamentală pentru asigurarea dreptului la educație și pentru facilitarea integrării sociale.*) – 4p/ formulare inadecvată, dar care punctează importanța adaptării intervenției educațional-terapeutice la particularitățile psiho-individuale ale copiilor/elevilor cu dizabilitate intelectuală – 2p.

4 puncte

B.

a. precizarea înțelesului conceptului dat (de exemplu, *tulburarea de limbaj reprezintă rezultatul disfuncțiilor intervenite în recepționarea, înțelegerea, elaborarea și realizarea comunicării scrise și orale din cauza unor afecțiuni de natură organică, funcțională, psihologică sau educațională, care acționează asupra copilului mic în perioada apariției și dezvoltării limbajului*) **2 puncte**

b. câte 1 punct pentru enumerarea oricăror patru categorii ale tulburărilor de limbaj (de exemplu, *tulburări de pronunție; tulburări de ritm și fluență a vorbirii; tulburări de voce; tulburări polimorfe*)
4x1p=4 puncte

c. câte 1 punct pentru menționarea oricăror tipuri de tulburare de limbaj pentru fiecare dintre cele patru categorii enumerate la subpunctul b. (de exemplu, *tulburări de pronunție – dislalia; tulburări de ritm și fluență a vorbirii – bâlbâiala; tulburări de voce – afonia; tulburări polimorfe – afazia*)
4x1p=4 puncte

Notă: Punctajul se acordă numai în situația corelării corecte dintre tipul de tulburare de limbaj și categoriile enumerate la subpunctul b.

d. - câte 1 punct pentru precizarea oricăror trei principii logopedice pe baza cărora este organizată activitatea de corectare a tulburărilor de limbaj (de exemplu, *principiul intervenției timpurii; principiul parteneriatului în intervenția terapeutică; principiul exercițiilor de scurtă durată*)
3x1p=3 puncte

- câte 1 punct pentru prezentarea adecvată a fiecăruia dintre cele trei principii precizate (de exemplu, *principiul intervenției timpurii* – asigură eficiența terapiei logopedice, deoarece la vârste mici automatismele psiholingvistice nu sunt încă bine consolidate și pot fi ușor înlocuite cu deprinderi corecte de vorbire; *principiul parteneriatului în intervenția terapeutică* – succesul intervenției logopedice presupune inițierea factorilor educaționali în activitatea logopedică și consolidarea unor parteneriate/colaborări între profesorul logoped, educatori și părinți în scopul prelungirii intervenției logopedice și în mediul școlar sau de viață al copilului; *principiul exercițiilor de scurtă durată* – în timpul exercițiilor de vorbire cu copiii, din pricina instalării rapide a oboselii, se recomandă exersarea timp de doar câteva minute)
3x1p=3 puncte

e. argumentarea cerută: argumentare adecvată – 4p/ argumentare neconvingătoare – 1p **4 puncte**

f. câte 2 puncte pentru explicarea a trei dintre metodele și procedeele generale utilizate în activitatea logopedică (de exemplu, *gimnastica generală* – exercițiile fizice generale întăresc și relaxează musculatura implicată în actul vorbirii și contribuie la menținerea sănătății organismului; *gimnastica fonoarticulatorie* – cuprinde mai multe serii de exerciții de gimnastică facială, linguală, mandibulară, velopalatală și labială care trebuie executate ritmic deoarece, pe lângă antrenarea și tonifierea segmentelor aparatului fonoarticulator, au și menirea de a introduce ritmul în vorbirea copiilor; *educarea auzului fonematic* – presupune stimularea percepției fonemice, utilizând modelul motric-kinestezic oferit de logoped și valorificând activități diverse cu caracter ludic)
3x2p=6 puncte

Notă: În situația în care doar se menționează metodele și procedeele generale utilizate în activitatea logopedică, fără a le explica, se acordă câte 1 punct.

g. detalierea cerută: detalierea adecvată care trebuie să surprindă faptul că în etapa diferențierii sunetelor, ca etapă distinctă în procesul de corectare a tulburărilor de limbaj, se urmărește dezvoltarea auzului fonematic și a capacității de diferențiere fonematică, mai ales în cazul sunetelor foarte apropiate din punctul de vedere al locului și modului de articulare, cele mai utilizate metode fiind exercițiul și comparația – 4p/ prezentare schematică, superficială – 2p
4 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A.

a. - câte 1 punct pentru precizarea oricăror două componente ale curriculumului național (de exemplu, *planuri-cadru, programe școlare*) **2x1p=2 puncte**

- câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două componente precizate (de exemplu, *planul cadru de învățământ* – document oficial care stabilește numărul de ore pe diferite discipline sau arii curriculare; *programa școlară* – configurează conținutul procesului instructiv educativ la o disciplină de învățământ);
2x2p=4 puncte

b. explicarea diferenței cerute (de exemplu, *în timp ce curriculumul diferențiat implică modalități de selectare și organizare a conținuturilor, metodelor de predare-învățare-evaluare, tehnicilor de evaluare, standardelor de performanță, mediului psihologic de învățare, în scopul diferențierii*

experiențelor de învățare și de adaptare a procesului instructiv-educativ la posibilitățile educaționale, ritmul, stilul de învățare al elevului, curriculumul adaptat se potrivește mai bine în contextul educației integrate, diferențierea presupunând implicit și o adaptare a conținuturilor metodelor mijloacelor, tehnicilor de lucru în activitățile instructiv educative): explicație adecvată – 6p/ explicație incompletă – 3p **6 puncte**

Notă: În situația în care candidatul doar precizează cele două tipuri de curriculum, fără să explice diferența dintre ele se acordă câte 1 punct.

B.

- a. câte 2 puncte pentru prezentarea oricărei metode activ-participative și a oricărui mijloc modern audio-vizual și informatic pentru demersul didactic cerut (de exemplu, *modelarea, ca metodă activ-participativă* – presupune formarea unor deprinderi de activitate prin antrenarea copilului în realizarea aproximativă a sarcinilor implicate în obținerea unei performanțe cât mai apropiate de normal; *tabla interactivă cu soft-ware-uri, ca mijloc modern audio-vizual și informatic* – dispozitiv electronic care permite accesarea directă a informațiilor facilitate de către soft-ware-uri în vederea asocierii fonem-literă-grafem); **2x2p=4 puncte**
- b. câte 2 puncte pentru precizarea oricăror avantaje asociate celor două elemente de instruire didactică prezentate la pct.a) (de exemplu, *pentru modelare* – se asigură contactul nemijlocit cu profesorul; *pentru tabla interactivă cu soft-ware-uri* – acest dispozitiv electronic permite un contact direct cu imaginea și sunetul în vederea asocierii fonem-literă-grafem); **2x2p=4 puncte**
- c. exemplificarea cerută: exemplificare adecvată – 4p/ exemplificare în care este vizat doar unul dintre elementele de instruire didactică prezentate la pct.a) – 2p. **4 puncte**
- d. câte 3 puncte pentru elaborarea fiecăruia dintre cei doi itemi ceruți (se acordă 1 punct pentru respectarea formatului itemului, 1 punct pentru elaborarea răspunsului așteptat și 1 punct pentru corectitudinea științifică). **2x3p=6 puncte**